

INGEKOMEN 19 SEP. 2019

Maatschappelijke Domein

De Gemeenteraad van Beemster

*uw brief van**uw kenmerk**ons kenmerk*
1487266*datum*

10 september 2019

*onderwerp***Fusie schoolbesturen Spoor en OPSO**

Geachte leden van de raad,

SPOOR en OPSO -- de schoolbesturen voor het openbaar primair onderwijs in de regio Waterland -- willen fuseren. De wet schrijft voor dat het college van B&W adviseert over de wenselijkheid van fusie. Met deze brief informeren wij u over de fusie, de rol van de gemeente daarbij en het positieve advies van ons college.

Ons advies en enkele informatieve bijlagen sturen wij u met dit schrijven mee.

Aanleiding

De bestuurder van de stichting SPOOR en van de stichting OPSO heeft bij brief van 31 mei 2019 aangegeven dat de stichtingen per 1 december 2019 willen fuseren tot OPSPoor. In de brief is gevraagd om het wettelijk vereiste advies van het college van B&W over de wenselijkheid van de fusie. Dit advies is gevraagd aan alle betrokken colleges in de regio.

Organisatiestructuur

Stichting SPOOR is het schoolbestuur voor de openbare basisscholen in Oostzaan, Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer en Wormerland. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur. De gemeenteraden houden apart gemeentelijk toezicht, in hoofdzaak via de SPOOR-raad waarin de portefeuillehouders Onderwijs zitten. Stichting OPSO is het schoolbestuur voor de openbare basisscholen in Purmerend. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur en de gemeenteraad van Purmerend houdt gemeentelijke toezicht.

Fusie en rol van de gemeente

Fusie van scholen en schoolbesturen is geregeld in de artikelen 64 en 64 a t/m d van de Wet op het primair onderwijs (Wpo). Op 1 augustus 2018 is er een wetwijziging geweest en is er een lichtere procedure afgesproken. Wat inhoudt dat bij voorgenomen fusies geen sprake meer is van een fusietoetscommissie maar voor een lichte procedurele toets. Schoolbesturen moeten eerst instemming krijgen van de betrokken medezeggenschapsraden voordat zij tot een fusie kunnen overgaan. Een schoolbestuur doet dit door een fusie-effectrapportage (FER) ter goedkeuring voor te leggen aan de medezeggenschapsraad (MR). De inhoud van deze FER bestaat uit negen

voorgeschreven vragen, die door het bestuur moeten worden beantwoord. Een van die vragen gaat over het oordeel van het college van B&W de wenselijkheid van de voorgenomen fusie. Door het advies van het college, dat onderdeel uitmaakt van de FER, kan de MR kennis nemen van het oordeel van de gemeente.

Als de MR heeft ingestemd kan er een verzoek tot fusie worden gedaan bij DUO die namens de Minister van Onderwijs en Wetenschappen dan wel of niet goedkeuring zal verlenen aan de fusie.

Stappenplan

De gemeente Beemster heeft (net als de andere betrokken gemeenten) een rol bij zo'n fusie. Die rol is meerledig, te weten:

1. Geven van een advies over de wenselijkheid van fusie (college van B&W);
2. Goedkeuren van statutenwijziging (gemeenteraad);
3. Vaststellen van een nieuwe regeling voor gezamenlijk toezicht door de regiogemeenten (gemeenteraad).

4. Statuten en gemeentelijk toezicht.

Uitgangspunt is dat voor de fusie van SPOOR en OPSO ook een wijziging van de statuten nodig is. Daarvoor is goedkeuring van de gemeenteraad vereist (artikel 48.7 Wpo).

De gemeenteraden die de openbare scholen onder bestuur van SPOOR en OPSO hebben gebracht, hebben toezichthoudende taken die neerkomen op:

1. Benoeming van de leden van de Raad van Toezicht;
2. Ingrijpen bij ernstige taakverwaarlozing;
3. Instemming met wijziging van de statuten.
4. Ontbinden stichting (art. 48.11 Wpo en art. 14.2 statuten)
5. Ontvangen van informatie zoals begroting, jaarrekening en jaarverslag (art. 48.8 Wpo en artikelen 7.3 en 12.4 statuten)
6. Nemen van maatregelen als het bestuur niet op tijd de begroting vaststelt (art. 48.10 Wpo)

De gemeenteraden van de SPOORscholen hebben deze taken gedelegeerd aan de gezamenlijke portefeuillehouders via een Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor de zogenaamde SPOORraad. Het wijzigen van statuten voor zover die zijn gericht op fusie van SPOOR met een andere onderwijsorganisatie -- blijft voorbehouden aan de afzonderlijke gemeenteraden (Artikel 3 van de GR). Betreffend OPSO zijn deze taken niet gedelegeerd maar zijn voorbehouden gebleven aan de gemeenteraad van Purmerend.

Wenselijkheid van fusie

Wettelijke vereiste is een fusie-effectrapportage (FER) die de fuserende partijen moeten opstellen. Het concept van de FER treft u aan in bijlage.

Onderdeel van de FER is het advies van het college van B&W over de wenselijkheid van fusie. SPOOR heeft aan het college van Beemster gevraagd om zo'n advies te geven.

Beoordeling wenselijkheid van fusie

Bij de beoordeling van de wenselijkheid is de FER als uitgangspunt genomen. SPOOR en OPSO zien in de FER een bestuurlijke fusie als een vervolmaking van de intensieve samenwerking van de afgelopen jaren. In die praktische samenwerking is inmiddels sprake van een gezamenlijk bestuur, Raad van Toezicht en bestuursondersteuning voor beide entiteiten.

De samenwerking wordt in de FER als succesvol beoordeeld. De FER noemt de voordelen van de samenwerking en concludeert dat fusie een logische vervolgstap is. De FER constateert geen nadelen van fusie. De FER geeft aan dat het voortzetten van de huidige intensieve samenwerking een fiscale onzekerheid te weeg brengt en daarmee een potentieel risico qua belastingwetgeving in zich heeft. Het risico is met name dat de gezamenlijke dienstverlening kan worden gezien als

onderlinge dienstverlening die met btw zou moeten worden belast en dat is kostenverhogend. Al met al ondersteunen de bevindingen van de FER een fusie voldoende.

Kernvraag voor de gemeente bij de wenselijkheid van fusie is wat de lokale gevolgen van fusie zijn. Ons college heeft met name stilgestaan bij de vraag of de bereikbaarheid en de diversiteit van het onderwijsaanbod en de keuzevrijheid van inwoners door de fusie worden beperkt. Zulke beperkingen zijn volgens ons college niet aan de orde. De effecten van de fusie op deze aspecten zijn neutraal te noemen. De FER geeft aan dat het autonome karakter van de individuele scholen behouden blijft en dat beoordelen wij uit oogpunt van 'de menselijke maat' als waardevol.

Verder was voor ons college de vraag of er met de fusie sprake blijft van voldoende openbaar onderwijs in de gemeente. Ook op dit punt is het effect van de fusie neutraal: er verandert immers niets aan de vestigingen van openbare scholen in Beemster.

Zorg- en aandachtspunten

De FER geeft aan dat er voor fusie een breed draagvlak is bij de Raad van Toezicht (RvT) en de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Vanuit de praktijk zijn enkele zorg- en aandachtspunten te noemen. In het kader van lokale Beemsterse belangen, en grotere zorgvuldigheid bij de hierna volgende processtappen is het voorstel de volgende zorg- en aandachtspunten in het advies van het college mee te geven aan de fuserende organisaties:

1. De RvT (conform statuten tenminste drie en maximaal zeven leden) van beide stichtingen is met het minimale aantal van drie plekken ingevuld en voor beide stichtingen met dezelfde personen. Deze bezetting en het minimale aantal van drie leden wordt voor een gefuseerde organisatie als te weinig beoordeeld. Het is aan te bevelen om het aantal leden van de RvT op tenminste vijf te stellen en dat standpunt te betrekken bij beoordeling van de te wijzigen statuten na fusie.
2. De GMR van OPSPOOR is de afgelopen jaren niet op sterkte geweest. Dat is zorgwekkend omdat daarmee onvoldoende sprake is van medezeggenschap, betrokkenheid en draagvlak vanuit de scholen, ouders en kinderen. Het is aan te bevelen om de GMR op sterkte te brengen.
3. We zien dat er in de regio bij de scholen van OPSO en SPOOR 8 scholen kwalitatief onder het landelijk gemiddelde scoren. Voor onderwerpen als passend onderwijs en in het verlengde daarvan gemeentelijke jeugd(zorg) ondersteuning, maar ook dus de kwaliteit, is betrokkenheid vanuit het bestuur voor de scholen onontbeerlijk. In de praktijk zien we dat 1 bestuurder op 37 scholen te weinig is.
4. De tijdplanning in relatie tot de statutenwijziging en de regeling van het gemeentelijke toezicht ervaren wij als te krap. De beoogde fusiedatum is 1 december 2019, het is de vraag of alle gemeenten tijdig hun besluitvorming op dit onderdeel kunnen afronden. Dit met het oog op de rol die de gemeenteraad nog wel heeft; namelijk het goedkeuren van de statuten en de gemeenschappelijke regeling m.b.t. toezicht.
5. Het OPSPOOR bestuur heeft aangegeven de regionale gemeenteraden mee te nemen in de fusie via een presentatie. Een adequate manier om raadsleden te informeren over de effecten van de fusie en hen mee te nemen in het proces is tot op heden niet tot stand gekomen.
6. Vooruitlopend op het statutenwijziging voorstel voor de gemeenteraad zou het passend zijn geweest de concept statuten tezamen met het fusieverzoek aan het college voor te leggen. Gemeenten zijn en blijven financieel verantwoordelijk voor openbaar onderwijs scholen. Hoe het bestuur denkt over zorgvuldige borging ter voorkoming van financiële risico's is zonder concept statuten onvoldoende inzichtelijk.

geadresseerde
De gemeenteraad van Beemster

ons kenmerk
1487266

datum
10 september 2019

blz.
4

Het college heeft besloten om aan de schoolbesturen SPOOR en OPSO aan te geven dat er eerst een reactie moet worden gegeven op de zorg- en aandachtspunten alvorens een besluit afgegeven kan worden.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Beemster.

A.J.M. van Beek
burgemeester

H.C.P. van Duivenvoorde
gemeentesecretaris